

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра «Управління гірничим виробництвом і охорони праці»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Леонід БАЧУРІН

«_____» _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Експертиза з цивільної безпеки»

Рівень освіти: перший бакалаврський

Спеціальність 263 Цивільна безпека

Освітня програма Цивільна безпека

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Експертиза з цивільної безпеки» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 263 Цивільна безпека.

Розробники:

- Чепіга Д.А., к.т.н., доцент кафедри «Управління гірничим виробництвом і охорони праці»

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Управління гірничим виробництвом і охорони праці».

Протокол № 4 від «27» жовтня 2021 року

Завідувач кафедри УГВіОП _____ (Ляшок Я.О.)
(підпис)

«_____» _____ 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 26 Цивільна безпека

Протокол № 3 від «28» жовтня 2021 року

Голова _____ (Подкопаєв С.В.)
(підпис)

«_____» _____ 2021 р.

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	
лекції:	32	
практичні заняття:	32	
лабораторні заняття:	–	
семінари:	–	
самостійна робота:	116	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	к.т.н., доц. каф. УГВіОП Чепіга Дар'я Анатоліївна: https://donntu.edu.ua/gorn/ugv https://wiki.donntu.edu.ua/view/Чепіга_Дар%27я_Анатоліївна daria.chepiha@donntu.edu.ua	

Передумови для вивчення дисципліни:

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше:

- Культура мовлення та ділова українська мова;
- Методи та засоби захисту від виробничих небезпек.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

- Визначати технічний стан зовнішніх та внутрішніх інженерних мереж та споруд для оцінювання відповідності його вимогам цивільного захисту та техногенної безпеки.
- Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки.
- Оцінювати технічні показники та визначати стан аварійно-рятувальної техніки, засобів зв'язку, устаткування та обладнання.
- Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.
- Оцінювати та аналізувати можливі варіанти виникнення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для кожного об'єкта, визначати небезпечні чинники виробничих аварій, володіти методами та методиками аналізу безпеки об'єктів, оцінити вплив факторів небезпек промислових підприємств на людину, застосовувати методи оцінки аварійних ситуацій для визначення рівня безпеки.
- Організувати проведення експертної оцінки стану безпеки промислового виробництва, технологій та об'єктів підвищеної безпеки, контролювати відповідність застосованих технологій та технологічних процесів вимогам безпеки
- Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття знань та вмінь щодо здатності вирішення проблем і завдань по забезпеченню безпечного виконання робіт підвищеної безпеки і експлуатації обладнання підвищеної безпеки і набуття вмінь з оцінювання стану виробництв, механізмів та обладнання.

Фахові компетентності:

- Здатність організовувати радіаційний, хімічний та біологічний захист населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.
- Здатність до використання основних методів та засобів управління, зв'язку та оповіщення під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Програмні результати навчання:

- Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, системи управління базами даних та стандартні пакети прикладних програм.
- Знати типи автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, загальні технічні характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях.
- Застосовувати заходи цивільного захисту: з інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуювання населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення.
- Передбачати безпечну роботу газодимозахисної служби, експлуатацію комплексів

засобів індивідуального захисту рятувальників.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- технологічні вимоги до виробничих об'єктів;
- порядок і особливості експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання;
- нормативні акти, чинне законодавство, положення ЄСКД та ЄСТД з метою виявлення порушень на виробництві, що можуть привести до шкоди здоров'ю робітників та до загрози їх життю;
- специфіку роботи різноманітного обладнання з урахування небезпечності матеріалів і речовин, що використовуються в технологічних процесах;
- нормативні документи щодо виявлення та декларування об'єктів підвищеної небезпеки на виробництві;
- системи захисту працюючих на об'єктах підвищеної небезпеки;
- нормативи порогових мас деяких небезпечних речовин та матеріалів;
- спеціальні організації для проведення огляду, випробування та експертного обстеження обладнання, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;
- сучасні інформаційні технології для вирішення інформаційних і комунікаційних питань.

Використовуючи знання з дисципліни необхідно **вміти**:

- проводити експертизу обладнання, проектів, робіт підвищеної небезпеки на відповідність їх вимогам охорони праці;
- визначати рівні небезпеки потенційно небезпечних об'єктів виробництва;
- складати висновок експертизи промислової безпеки;
- проводити експертизу стану будівель і споруд на небезпечному виробничому об'єкті;
- здійснювати оцінку технічного стану сталевих, кам'яних конструкцій та виявляти дефекти об'єктів, що проходять оцінку;
- розробляти проектну документацію на об'єкти та роботи підвищеної небезпеки з урахування чинних вимог охорони праці;

4. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Експертиза з цивільної безпеки» використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- практичні завдання;
- розрахункова робота.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Поточний контроль									Максимальний бал, який можна отримати за результатами поточного контролю	Іспит	Максимальний бал
ПР1	ПР2	ПР3	ПР4	ПР5	ПР6	ПР7	ПР8	ІНДЗ			
4/2,5	4/2,5	4/2,5	4/2,5	4/2,5	4/2,5	4/2,5	4/2,5	8/6	40/26	60	100

Примітки: 1) Пр1, Пр2 і т.д практичні роботи; У чисельнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	Для екзамену, курсового проекту(роботи), практики, диференційованого заліку, кваліфікаційного екзамену, випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (проекту)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Вступ. Основні визначення та поняття дисципліни.

Тема 2. Основні положення промислової безпеки. Критерії небезпеки об'єкту в спеціалізованих правових нормативних актах. Процедура аналізу ризику.

Тема 3. Нормативно-правові документи для проведення засвідчення небезпечних промислових об'єктів.

Тема 4. Аналіз складу небезпек і стану виробництв. Технологічні вимоги до виробничих об'єктів.

Тема 5. Суть і призначення експертизи безпеки. Об'єкти і документи, що підлягають експертизі.

Тема 6. Об'єкти і суб'єкти експертизи. Схема організації експертизи в галузі охорони праці.

Тема 7. Порядок формування і регламент роботи експертних груп. Терміни проведення експертизи. Схема роботи над проектом висновку.

Тема 8. Методика проведення експертизи безпеки. Етапи створення експертної групи.

Тема 9. Ідентифікації небезпечних виробничих об'єктів.

Тема 10. Оформлення, узгодження і видача заключення експертизи промислової безпеки. Схема проходження висновку експертизи від проекту до остаточного рішення. Негативний, остаточний, позитивний відгуки.

Тема 11. Порядок і особливості експертизи стану будівель і споруд на небезпечному виробничому об'єкті.

Тема 12. Оцінка технічного стану промислових споруд за зовнішніми ознаками.

Тема 13. Порядок і особливості експертизи декларації безпеки промислового об'єкту.

Тема 14. Порядок і особливості експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання.

Тема 14. Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на будівництво.

Тема 15. Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Тема 16. Технічне обстеження та авторське супроводження імпортного обладнання підвищеної небезпеки.

ЗАТВЕРДЖЕНО

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва практичних занять	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Визначення необхідності проведення відповідності об'єкта експертизи вимогам охорони праці	4	
2	Підготовка документації на отримання дозволу виконувати роботи, експлуатувати машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	4	
3	Експертиза проектної документації на будівництво або реконструкцію виробничих об'єктів на відповідність їх нормативним актам охорони праці	4	
4	Експертиза стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час виконання робіт підвищеної небезпеки	4	
5	Експертиза стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	4	
6	Експертиза щодо відповідності машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки вимогам чинного законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки	4	
7	Декларування відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці для спроможності суб'єкта господарювання проводити навчання з питань охорони праці	4	
8	Декларування відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці для спроможності суб'єкта господарювання експлуатувати машини, механізми, устаткування підвищеної небезпеки	4	
Всього		32	

6.3. Теми лабораторних занять

Не передбачені відповідним навчальним планом.

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Основні положення промислової безпеки. Критерії безпеки об'єкту в спеціалізованих правових нормативних актах. Процедура аналізу ризику.	6	
2	Нормативно-правові документи для проведення засвідчення небезпечних промислових об'єктів.	5	
3	Аналіз складу небезпек і стану виробництв. Технологічні вимоги до виробничих об'єктів.	6	

4	Суть і призначення експертизи безпеки. Об'єкти і документи, що підлягають експертизі.	5	
5	Об'єкти і суб'єкти експертизи. Схема організації експертизи в галузі охорони праці.	6	
6	Порядок формування і регламент роботи експертних груп. Терміни проведення експертизи. Схема роботи над проектом висновку.	6	
7	Методика проведення експертизи безпеки. Етапи створення експертної групи.	5	
8	Ідентифікації небезпечних виробничих об'єктів.	5	
9	Оформлення, узгодження і видача заключення експертизи промислової безпеки. Схема проходження висновку експертизи від проекту до остаточного рішення. Негативний, остаточний, позитивний відгуки.	6	
10	Порядок і особливості експертизи стану будівель і споруд на небезпечному виробничому об'єкті.	5	
11	Оцінка технічного стану промислових споруд за зовнішніми ознаками.	5	
12	Порядок і особливості експертизи декларації безпеки промислового об'єкту.	5	
13	Порядок і особливості експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання.	5	
14	Узгодження, експертиза та затвердження проектної документації на будівництво.	6	
15	Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.	6	
16	Технічне обстеження та авторське супроводження імпортного обладнання підвищеної небезпеки.	6	
17	Технічне обстеження імпортного обладнання підвищеної небезпеки.	6	
18	Авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з боку проектних організацій.	6	
19	Положення про порядок проведення експертизи проектної документації на виготовлення засобів виробництва.	6	
20	Виконання індивідуального завдання	10	
Усього годин		116	

6.5.Індивідуальні та/або групові завдання

Навчальним планом передбачено виконання індивідуального завдання на тему "Підготовка висновку експертизи щодо об'єктів підвищеної небезпеки" по індивідуальним завданням для кожного здобувача.

Індивідуальне завдання має бути оформлене згідно вимог до оформлення студентських робіт. У цілому завдання оцінюється за такими критеріями:

8-6: правильне оформлення та виконання пояснювальної записки з повним обґрунтуванням отриманих результатів згідно з вимогами до оформлення студентських робіт;

5-3: виконання пояснювальної записки з обґрунтуванням отриманих результатів, але є деякі неточності;

2-0: не вірно представлена та оформлена робота.

7. Література

7.1. Основна

1. Жидецький В.Ц., Джигерей В.С., Мельников А.В. Основи охорони праці: Підручник. – 5-е вид., доп. – Львів: Афіша, 2005 р. – 350 с.

2. Методика проведення Державної експертизи (перевірки) проектної документації на будівництво (реконструкцію, технічне переоснащення) виробничих об'єктів і виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам про охорону праці (затверджено наказом Держнаглядохоронпраці №95 від 30.09.1994)

3. Методичні рекомендації щодо розроблення та оформлення висновків експертизи для видачі дозволів Державним комітетом України з нагляду за охороною праці та його територіальними управліннями (затверджено наказом Держнаглядохоронпраці від 14.04.2004р.).

4. Закон України про охорону праці від 21.11.2002 р. . - Харків.Вид-тво «Форт», 2013.

5. Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2012 ,№ 927 (927-2012-п) . Постанова від 26 жовтня 2011 р., №1107. Київ.

7.2. Допоміжна

1. Халаф, В.А. Пробопідготовка та пробовідбір в хроматографії : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.А. Халаф, В.М. Зайцев. – К. : Вид-во КНУ, 2010. – 280 с.

2. ДБН А.2.2-3-2004. Состав, порядок оформления, согласования и утверждения проектной документации для строительства.

3. Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 р. № 1107. Офіційний вісник України. 2011 р. № 84. С. 75. Ст. 3077.

4. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2010 р. № 725 і від 26 жовтня 2011 р. № 1107 : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 р. № 48. Офіційний вісник України. 2018 р. № 15. С. 35. Ст. 509.

5. Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. № 956. Офіційний вісник України. 2002 р. № 29. С. 23. Ст. 1357.

6. Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 р. № 687. Офіційний вісник України. 2004. № 21. С. 68. Ст. 1434.

7. СОУ-МР-01.Е-3.19 «Методичні рекомендації щодо підготовки звіту за результатами експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час експлуатації устаткування підвищеної небезпеки».

8. СОУ-МР-01.Р-1.19 «Методичні рекомендації щодо підготовки звіту за результатами експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час виконання робіт підвищеної небезпеки».

9. Про затвердження Вимог до спеціалізованих та експертних організацій, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 No 687 : наказ

10. Держгірпромнагляду від 03.09.2007 р. No 192.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1247-07>

11. ДСТУ-Н Б А.2.2-10:2012 Настанова з організації проведення експертизи проектної документації на будівництво. URL: [Чинний від 2013-04-01]. К.: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2012.

12.ДБН А.2.2-3-2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво. [На заміну ДБН А.2.2-3-2012; чинний від 2014-10- 01]. К.: Мінрегіон України, 2014.

7.3. Методична

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт та розрахункової роботи з дисципліни: «Експертиза з цивільної безпеки» (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 263 Цивільна безпека) / [Електронний ресурс] / уклад. Д.А. Чепіга. - Покровськ: ДонНТУ, 2021. (in press)

8. Інформаційні ресурси

1. Електронний каталог ДонНТУ [Електронний ресурс]: Electronic catalog DonNTU. – Режим доступу: <http://89.185.3.253:9080/index.php> . – Назва з титул. Екрана.

2. Державна служба з надзвичайних ситуацій: веб-сайт. URL: <http://www.dsns.gov.ua> (дата звернення: 24.01.2022).

3. Державна служба України з питань праці : веб-сайт. URL: <http://dsp.gov.ua/> (дата звернення: 24.01.2022).

4. Журнал «Довідник спеціаліста з охорони праці» : веб-сайт. URL: <http://www.mcfr.com.ua>, www.shop.mcfr.com.ua

При викладанні навчальної дисципліни «Експертиза з цивільної безпеки» студенти мають можливість користуватися інформаційними ресурсами науково-технічної бібліотеки університету <https://donntu.edu.ua/library> і кафедри управління гірничим виробництвом і охорони праці <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/32429>